

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

54. An liceat Episcopis esse Duces supremos in aliquo exercitu terrestri,
vel maritimo? Et an solo jure positivo, vel etiam naturali interdicta sit
Clericis militia? Et explanantur gravissimæ pœnæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

RESOL. LIV.

*An liceat Episcopis esse Duces Supremos in aliquo Exercitu terrestri, vel maritimo?
Et an solo iure positivo vel etiam naturali interdicta sit Clericis militia?
Et explanantur gravissime poenae Clericis pugnantibus impositae.* Ex p. 6. tr. 4. Ref. 33.

Sup. hoc in §. 1. Negativè respondeo: quia Clericis prohibi-
tum est militare; sunt enim dicati Deo ser-
vire à qua professione militia multum reuocat. Item
Clerici sunt Christi ministri, ipsūque repraesentant,
qui proprium sanguinem pro aliorum salute effundit;
ergo non eis licebit alienum effundere.

Sup. hoc su- 2. Est tamen controuersia: an solo iure positivo,
pra in Ref. vel etiam naturali interdicta sit Clericis militia. Non
§. in princi- desunt ex recentioribus nonnulli, afferentes prohibita
pio à lin. 9. & esse iure naturali: quia rationes quas supra adduxi-
vers. An so- mus non esse licitam militiam Clericis procedunt ex
lo. propria conditione status, atque ad eò ex ipsa natura
rei. Deinde D. Paulus 2. ad Timoth. 2. dixit. *Nemo mi-
litans Deo implicat se negotiis secularibus.* Ex quibus
verbis merito Gregor. Nazian. orat. 2. de pace, alleruit
arma prohibita esse Clericis, quod idem etiam docuit
Bernard. lib. 4. de consideratione ad Eugenium Papam,
explanans illa verba D. Matthaei c. 26. *Mitte gladium
uum in vaginam.*

3. Verum his non obstantibus, licet negari non pos-
sit militiam suapte natura indecentem esse Clericis,
qui altari & Deo ministrant; & aliquale impedimen-
tū, quominus munus suū perfectius obedire possint,
& hoc ostendunt rationes & auctoritates adductae.
Tamen dicendum est, quod non ita vrgent sola natura
rei, & conditione muneris clericalis pensata, vt obliga-
tionem & necessitatem inducere videantur secluso
iure positivo.

4. Igitur ex vi solius legis naturalis, & diuinæ
conuenientius est, & rationi magis consentaneum vt
Clerici militiae non assistant: non tamen est omnino
prohibitum, & peccatum; aliter in hoc dispensatio
Pontificis non valeret: nam talis dispensatio aduersa-
retur legi naturali.

Sup. hoc in §. 5. Dicendum est ergo solo iure positivo & Eccle-
siastico militiam Clericis interdictam esse, vt constat
vt Ref. ex cap. Clericum, cap. de his Clericis, cap. eos qui 20. q.
nor. prae- 3. cap. Clerici, cap. quicumque Clericus, c. quicumque ex
ta, in prin- Clericis, c. ex multa, de voto, & aliis iuribus. Quam qui-
cipio. dem prohibitionem grauem esse, & ad culpam mortale-
Sup. hoc in §. 3. not. prae- rem obligare satis indicant grauissimae poenae Clericis
ritz ad me- pugnantibus impositae: priuantur namque vsu suorum
dium. Ordinum, recluduntur in Monasterio, & si in bello
moriuntur, pro illis non offertur sacrificium & oblatio,
vt constat ex allatis iuribus.

5. Vbi tamen graues causae id exigunt, & quoties
Clericis licet, non peccant, si tunc exercitus ducant
Episcopi.

RESOL. LV.

*Quod abusus Episcoporum procedendi ad bella in Gal-
lia ortum habuerit, ex Cardinali Baronio probatur.*
Ex p. 10. tr. 2. Ref. 4.

§. 1. Non desinam tamen hic adnotare ex Cardi-
nali Baronio, monstruosam hanc omni-
ordinis inuersionem, vt Episcopi ad bella procederent

primum vitam esse, circa annum Domini DLXXV.
in personis Sagittarij, & Samsonis Episcoporum. Quae
res (vt obseruat Laurentius Laudemeter de veteri
Clerico lib. 2. cap. 25. & ab omnibus notatur) adeo
laicis indigna vita est, vt tempore Caroli magni in
Concilio Vormatiensi, Populus supplicaret, iuberet
Episcopos ad bella procedere; sed decerni, vt in Ec-
clesiis suis residerent, & per sacrificia, orationes,
elemosynas, Deum pugnaturis propitium redderent;
permissi verò paucos tantummodò Sacerdotes ire ad
bella, eosque doctrina, & pietate probatos, ad benedi-
ctionem dandam & reconciliandam periclitantibus
impetendam.

3. Memoria etiam dignum est, quod de Episcopo
Beluacensi refert idem Baronus anno 1566. In
in praelio quod Anglis contra Francos erat, captus
gavit Caesertinum III. Papam, vt apud Angliam
pro sua liberatione intercederet. Sed Rex, milita-
ria Lorica Episcopali ad Papam: vide, inquit, si
unica filij tui est, an non eui Papam non est filius meus,
aut Ecclesiae. Ad Regis igitur voluntatem dimittatur,
quia potius Martis, quam Christi miles iudicatur.

3. Non obliuioni tradendum est id, quod habetur
in cap. Reprehensibile 23. quesi. 8. cum enim Ni-
colaus Pontifex vocaret ad Concilium aliquos
Episcopos Galliae remeuntur obedire, quia erant
in exercitu, pugnantes contra Piratas: adeo
Pontifex ad Carolum Regem subscibens, sic asseruit
Reprehensibile valde constat esse, quod subintelligi
dicendo, maiorem partem omnium Episcoporum,
die, noctuque cum aliis fidelibus tuis contra piratas
maritimos inuigilare: ob idve Episcopi impediuntur
venire; eum militum Christi sit, Christo secutus militum
verò saeculi, seculosecundum quod scriptum est
Nemo militans Deo, implicat se negotiis secularibus.
Quod, si saeculi milites seculari militiae student: quid
ad Episcopos, & milites Christi, nisi vt vacent
orationibus: Haec Pontifex. Qui si merito tamle-
rè exarsit in Episcopos bellantes ad mandatum proprii
Regis contra piratas; quid quaeo faciendum esset ad-
uersus Episcopos, si vitro se offerentes non contra
piratas, sed contra Christianos in exercitu militarent.
Rectè itaque Zacharias Pontifex, vt inuenies apud
Heningum Arnisaeum, (vtinam pius esset Auctor) in
Commentatione Politica, de subiectione Clericorum
cap. 1. n. 5. etiam acriter reprehendit quosdam Episco-
pos Gallicanos, qui ad praelia proficisci conue-
rant.

4. Et pro confirmatione supradictorum, non grauior
hic per extensum apponere verba eruditissimi
Scriptoris Galli, & Professoris Sotbonici, Ioannis Fr-
lesaci, in Comment. de sacrilegio Laico, fol. mibi 264.
sic asserentis: Sub Pipino tum Duce Francorum, &
Childerico Rege, ex Concilio Sueffionensi distul-
mus, tum temporis Abbates arma tractasse, & in Ca-
stris militaria obisse munia, prauo, & pernicioso
dem exemplo, sed quale & Episcopi, & Abbates imi-
tati sunt Ludouico Pio imperante, summo animo-
rum, quae illis erant commissa, dispendio; & fore-
san liberius viuendi licentia magis, quam Regis in illa
ad castra sequenda illos inuitabat. Ludouicus ipse, qui
nefacia, & impia Filiorum, & Episcoporum con-
iuratione Imperium abdicare coactus fuerat, fore-
tassus & in castris coniuatorum, Episcopos & Abba-
tes ordines duxisset. Illud autem proposuit lib. 7. Cap-
tularium cap. 103. dum sic loquitur de Sacerdotibus
ipsis: *Reliqui qui ad Ecclesias suas remanserunt, suos ho-
mines bene armatos nobiscum, aut cum quibus iustitiam
dirigant.* Non est quod quis Sacerdotes simpliciter
intelligat; Abbates & Episcopos significare mi-